

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ BLOOM

The Development of Grade 6 Students' Analytical Ability Basing on Bloom's Cognitive Domain

นันทรีย์ เค้านอนกอก^{1*} และ บัญชา เกียรติจรุงพันธ์²

Nuntaree Kaownonkok^{1*} and Buncha Kiatjarungphan²

¹ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Master of Education Program in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Khon Kaen University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Assistant Professor, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Khon Kaen University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ จำนวน 25 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 เป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น (Pre – Experimental Design) แบบกลุ่มเดียวมีการทดสอบเฉพาะหลังเรียน (One – Shot Case Study) โดยกำหนดเกณฑ์การผ่านอยู่ที่ร้อยละ 70 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิเคราะห์ของ Bloom (2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระหว่างเรียน 60 คะแนน แบ่งได้ดังนี้ คะแนนเก็บครั้งที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.28 คิดเป็นร้อยละ 61.14 คะแนนเก็บครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.00 คิดเป็นร้อยละ 70 มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 12.29 ส่วนคะแนนเก็บครั้งที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.12 คิดเป็นร้อยละ 80.60 มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากครั้งที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 13.15 คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียน 40 คะแนน นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 33.24 คิดเป็นร้อยละ 83.30 เมื่อนำคะแนนทุกส่วนมารวมกันพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดเป็นร้อยละ 75.64 มีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 21 คน คิดเป็นร้อยละ 84 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom พบว่าโดยเฉลี่ยทุกด้าน นักเรียนมีความพึงพอใจระดับมาก

คำสำคัญ: ความสามารถในการคิดวิเคราะห์, การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom

*Corresponding author. Mobile +66(8)1064 5842

E-mail: b_d_bee_z@hotmail.com

Abstract

The objectives of this research were to develop the analytical thinking ability of the sixth grade students basing on Bloom's Cognitive Domain and to study the opinions of students towards organizing learning activities basing on Bloom's Cognitive Domain. The target group consisted of 25 students in the sixth grade, Laem Thong Phadung Wit School, 1st Semester of Academic Year 2015. This research was used the Pre - Experimental Design, One - Shot Case Study. Which were considered as passing the defined criteria that was 70% The instruments used in this research were (1) the lesson plans that organized learning activities based on Bloom's Taxonomy (2) the test of analytical thinking ability (3) the questionnaire of students towards organizing learning activities basing on Bloom's Cognitive Domain.

The results showed that 1) Students had analytical thinking ability score during study at 60 scores. It was divided as follows: the 1st accumulate score had a mean of 12.28 (61.14%); the 2nd accumulate score had a mean of 14.00 (70%), with a mean increase of 12.29%; and the 3rd accumulate score had a mean of 16.12 (80.60%) with an average score increase from the 2nd time of 13.15% 2) Analytical thinking ability score in posttest was 40 scores. The students had an average score of 33.24 (83.30%). When taking all scores together, it was found that students had the analytical thinking ability at 75.64%. The students who met the criteria were 21 students (84%), which were considered as passing the defined. 3) In the opinions of students towards organizing learning activities basing on Bloom's Cognitive Domain, it was found that on the average students had agreed at high level in every field.

Keywords: Analytical Thinking Ability, Organizing Learning Activities Basing on Bloom's Cognitive Domain

บทนำ

การจัดการศึกษาตามแนวทางที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ทำให้เกิดแนวคิดของการปฏิรูปการศึกษาในหลายด้านโดยเฉพาะในด้านการจัดการเรียนรู้ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 22 แนวทางการจัดการศึกษาที่กำหนดว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด” และในมาตราที่ 24 ข้อที่ 2 ที่กำหนดว่า “ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา” การปฏิรูปการศึกษามีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เพื่อให้คนพัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้าทันต่อเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของโลก กลไกสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยบังเกิดผลความสำเร็จตามความมุ่งหมายก็คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมินภายนอกโดยระบุมมาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านที่ 4 ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้การคิดเป็นส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้

โดยได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ว่า มีทักษะและกระบวนการทักษะการคิด การสร้างปัญญาและทักษะในการดำเนินชีวิต กำหนดเกณฑ์การผ่านช่วงชั้นและการจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกณฑ์ที่ 2 คือ ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และได้กำหนดทักษะการคิดไว้ในมาตรฐานช่วงชั้นของกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน [1] รวมทั้งมาตรฐานการศึกษาและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดมาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 4 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์

การคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) เป็นกลไกที่เกิดจากการทำงานของสมองซึ่งมีอยู่ตลอดเวลา ความสามารถในการคิดวิเคราะห์จะเกิดขึ้นได้ดีต้องอาศัยการฝึกทักษะอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพการคิดวิเคราะห์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้เรียนพึงได้รับ ขณะเดียวกันการคิดวิเคราะห์ยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถสังเคราะห์หรือสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ขึ้นมาจากองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีอยู่เดิมได้ด้วย นอกจากนี้ การคิดวิเคราะห์จะทำให้บุคคลมีศักยภาพในการคิดสูงขึ้น มีเหตุผล สามารถจัดการกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือเผชิญอยู่อย่างฉลาด [2]

ถึงแม้ว่าจะมีการกำหนดเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการคิดไว้ในหลักสูตรแล้วก็ตาม แต่การพัฒนากระบวนการคิดยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินการศึกษาของไทยในระดับนานาชาติ (PISA) โดยมีครูจากทั่วประเทศเข้าร่วมประชุม ซึ่งได้ร่วมวิเคราะห์คะแนนสอบ PISA ของเด็กไทยว่าคะแนนต่ำเพราะขาดการคิดวิเคราะห์ และจากการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาโดย IMD ในปี 2554 พบว่าไทยอยู่ในอันดับที่ 51 จาก 57 ประเทศทั่วโลก (ผลประเมินนักเรียนนานาชาติ (PISA), 2012) สาเหตุอาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง ครูส่วนใหญ่ยังสอนแบบท่องจำเพื่อสอบมากกว่ามุ่งคิดวิเคราะห์แสวงหาความรู้ด้วยตัวเอง เน้นให้ความรู้อย่างเดียว ไม่ได้ฝึกให้นักเรียนเกิดทักษะการคิด การแก้ปัญหา ทำให้เด็กไทยจำนวนมากคิดไม่เป็น ไม่ชอบอ่านหนังสือ ไม่รู้วิธีเรียนรู้ ครูจะมุ่งเน้นให้เด็กจำเนื้อหาได้มาก ๆ เพราะครูถูกฝึกมาอย่างนั้น การสอนแบบย่ำย่นสนับสนุนกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิด เป็นเรื่องที่ครูไม่เคยได้รับการอบรมสั่งสอนมาก่อน คนเก่งคือคนที่ท่องจำได้มากที่สุด การทดสอบก็จะเป็นการทดสอบความจำมากกว่าอย่างอื่น ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในระบบโรงเรียนจึงส่งผลให้นักเรียนมีศักยภาพด้านการคิดต่ำ

ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการที่จะจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ของผู้เรียน การสอนจึงจัดได้ว่าเป็นภารกิจที่สำคัญของวิชาชีพครู การสอนเป็นศิลปะที่ครูแต่ละคนเลือกมาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการเรียน การประเมินประสิทธิภาพการสอนของครูนั้นประเมินได้ 2 ลักษณะคือ ประเมินกระบวนการ (Process) กับ การประเมินผลผลิต (Product) การประเมินกระบวนการนั้น มุ่งเน้นที่พฤติกรรมการสอนของครู ส่วนการประเมินผลผลิตมุ่งไปที่ผู้เรียน ว่ามีพฤติกรรมในทางที่มีความสามารถเพิ่มขึ้นหรือไม่ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในด้านการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ครูควรคิดค้นวิธีจัดการเรียนรู้ในหลายรูปแบบ ใช้เทคนิคใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อันเป็นพื้นฐานของทักษะการคิดขั้นสูงต่อไปในอนาคต

เนื่องจากการคิดมีลักษณะเป็น กระบวนการ การพัฒนาการคิดจึงเป็นการสอนกระบวนการหรือวิธีการซึ่งไม่สามารถทำได้โดยง่าย จำเป็นต้องใช้แนวทางและวิธีการที่หลากหลาย เช่น เทคนิคการใช้คำถาม [3] นอกจากนี้ยังมีแนวทางฝึกทักษะการคิดโดยใช้คำถามตามแนวคิด

ของ Bloom ซึ่งแบ่งการทำงานของสมองเป็น 6 ชั้น คือขั้นความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าในขั้นการวิเคราะห์ มีลักษณะของการวิเคราะห์ 3 ลักษณะคือ วิเคราะห์ความสำคัญ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ และวิเคราะห์หลักการ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิเคราะห์ของ Bloom เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา แชมมณีและคณะ [4] การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Bloom ดังกล่าวเป็นแนวคิดที่มีประสิทธิภาพทำให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น สอดคล้องกับแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกรมวิชาการ ที่กล่าวว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้คำถามตามแนวคิดของ Bloom สามารถพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนให้สูงขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิดของพิมพันธ์ เดชะคุปต์และคณะ ที่กล่าวถึงการพัฒนาทักษะการคิดว่าคำถามต่าง ๆ สามารถฝึกให้นักเรียนคิดได้โดยใช้คำถามกระตุ้นการคิดตามระดับขั้นของการใช้ความคิดในด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ตามแนวคิดของ Bloom

โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย อำเภอกักตุมพล จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ได้รับรางวัลโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรในปี 2556 และได้รับการประเมินเป็นโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียงในปี 2556 เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามถ้าพิจารณาถึงเรื่องของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก็จะเห็นได้ว่ายังมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ที่ต่ำกว่าเกณฑ์ระดับประเทศในหลาย ๆ กลุ่มสาระ โดยเฉพาะรายวิชาภาษาไทย จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปี 2556 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของนักเรียนโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย ยังอยู่ในเกณฑ์ที่โรงเรียนจะต้องเร่งพัฒนา เนื่องจากคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศอยู่ที่ 38.15 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศอยู่ที่ 45.68 สอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 3 ปีการศึกษา 2556 ที่ผ่านมาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ยังพบว่าในมาตรฐานที่ 1 มาตรฐานที่ว่าด้วยผลการจัดการศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น ได้คะแนน 7.00 อยู่ในระดับ พอใช้ ซึ่งถือว่าต่ำกว่าคะแนนของตัวบ่งชี้อื่นที่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ดีมาก จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom ผลการวิจัยจะช่วยให้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในกิจกรรมการเรียนรู้ และนำผลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการ

ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นระดับชั้นที่มีความสำคัญอย่างมาก เพราะเด็กในระดับชั้นนี้เป็นชั้นที่มีการสอบวัดการประเมินคุณภาพการศึกษา (O-NET) โดยกระบวนการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ที่จะพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทยที่มีต่อการสอนโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **กลุ่มเป้าหมาย** คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย ตำบลแหลมทอง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิเขต 1 จำนวน 25 คน 1 ห้องเรียน ที่เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รหัส ท16101

2. **ระเบียบวิธีวิจัย** เป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น (Pre – Experimental Design) แบบกลุ่มเดียวมีการทดสอบเฉพาะหลังเรียน (One – Shot Case Study) เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom

3. **ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย** 1) ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom 2) ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom และความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการสอนโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom

4. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom รายวิชา ภาษาไทย ท16101 จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ 12 แผนการจัดการเรียนรู้ เวลา 24 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นเครื่องมือ

ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดวิเคราะห์ของ Bloom ซึ่งมี 3 ลักษณะ คือ 1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ความสำคัญ (Analytical of Elements) 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analytical of Relationships) 3) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลักการ (Analytical of Organizational) 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom จำนวน 1 ฉบับ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับกลุ่มเป้าหมายตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้รวม 12 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลา แผนละ 2 ชั่วโมงรวม 24 ชั่วโมง

5.2 ทดสอบหลังเรียนกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์จำนวน 40 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน เป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก

5.3 สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom จำนวน 1 ฉบับ

5.4 นำผลจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ผลงานนักเรียนที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการสอนโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom ไปทำการวิเคราะห์ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย โดยการหาค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งกำหนดให้คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดเป็นร้อยละ 40

2. ผลงานของนักเรียนที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ 12 แผนการจัดการเรียนรู้ เวลา 24 ชั่วโมง โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งกำหนดให้ผลงานของนักเรียนคิดเป็นคะแนนในส่วน

คะแนนเก็บระหว่างเรียนเท่ากับร้อยละ 60 รวมกับคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนอีกร้อยละ 40 เป็นร้อยละ 100 โดยนักเรียนจะต้องทำคะแนนให้ได้ร้อยละ 70 ขึ้นไปจึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการสอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ และวิเคราะห์เนื้อหาในส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิด

สรุปและอภิปรายผล

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระหว่างเรียน 60 คะแนน แบ่งได้ดังนี้ คะแนนเก็บครั้งที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.28 คิดเป็นร้อยละ 61.14 คะแนนเก็บครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.00 คิดเป็นร้อยละ 70 มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 12.29 ส่วนคะแนนเก็บครั้งที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.12 คิดเป็นร้อยละ 80.60 มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากครั้งที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 13.15

1.2 คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หลังเรียน 40 คะแนน นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 33.24 คิดเป็นร้อยละ 83.30 เมื่อนำคะแนนทุกส่วนมารวมกันพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดเป็นร้อยละ 75.64 มีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 21 คน คิดเป็นร้อยละ 84 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือร้อยละ 70

1.3 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom พบว่า โดยเฉลี่ยทุกด้าน นักเรียนมีความพึงพอใจระดับมาก

2. อภิปรายผลการวิจัย

2.1 จากการศึกษาการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดเป็นร้อยละ 75.64 มีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 21 คน คิดเป็นร้อยละ 84 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือร้อยละ 70 ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom คือให้นักเรียนอ่านนิทาน บทความ ที่ครูกำหนดแล้วให้คิดวิเคราะห์โดยครูตั้งคำถามตามแนวคิดวิเคราะห์ของ Bloom เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ของทิสนา ขัมมณี และคณะ [5]

และงานวิจัยของ นิภาภรณ์ แสงดี ข้อคำถามและจำนวนคำถามขึ้นอยู่กับลักษณะเนื้อหาและเหตุการณ์ในนิทาน ข้อคำถามบางข้อจะถามในระดับความจำซึ่งเป็นการคิดพื้นฐานสำหรับนักเรียน และถามตามลักษณะของการคิดวิเคราะห์ คือ วิเคราะห์ความสำคัญ ต่อบ่งชี้ลักษณะการคิดคือ แยกแยะสิ่งที่กำหนดว่าอะไรสำคัญ จำเป็น หรือมีบทบาทมากที่สุด ตัวไหนเป็นเหตุตัวไหนเป็นผล วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ตัวบ่งชี้ลักษณะการคิด คือ การค้นว่าความสำคัญของเรื่องราวเกี่ยวพันกันอย่างไร สอดคล้องหรือขัดแย้งกันอย่างไร และวิเคราะห์หลักการ ตัวบ่งชี้ลักษณะการคิด คือ การค้นหาโครงสร้างและระบบของเรื่องราวว่าสิ่งเหล่านั้นรวมกันจนดำรงสภาพเช่นนั้นอยู่ได้เนื่องด้วยอะไร โดยยึดหลักอะไรเป็นแกนกลาง มีสิ่งใดเป็นตัวเชื่อมโยง ยึดถือหลักการใด ยึดคติใด การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom ดังกล่าวเป็นแนวคิดที่มีประสิทธิภาพทำให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น สอดคล้องกับแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกรมวิชาการ ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้คำถามตามแนวคิดวิเคราะห์ของ Bloom สามารถพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนให้สูงขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิดของ พิมพันธ์ เดชะคุปต์และคณะ ที่กล่าวถึงการพัฒนาทักษะการคิดว่า คำถามต่าง ๆ สามารถฝึกให้นักเรียนคิดได้ โดยใช้คำถามกระตุ้นการคิดตามระดับขั้นของการใช้ความคิดในด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ตามแนวคิดวิเคราะห์ของ Bloom [6]

ผู้วิจัยเห็นว่า การที่จะทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์นั้นครูจึงต้องพยายามฝึกให้เด็กรู้จักการคิดวิเคราะห์และมีทักษะกระบวนการคิด เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนนำทักษะเหล่านี้ไปใช้ในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

2.2 จากการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ ที่มีต่อการสอนโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom ตอนที่ 1 พบว่าโดยเฉลี่ยทุกด้าน นักเรียนมีความพึงพอใจระดับมาก ในส่วนของตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด พบว่า นักเรียนชอบกิจกรรมที่ร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม และอยากให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะอย่างนี้อีก ทั้งนี้ เพราะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom มีการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนในการทำงาน ทำให้เป็นที่พอใจแก่ผู้เรียน นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมคิดวิเคราะห์รายบุคคล และฝึกคิดวิเคราะห์เป็นกลุ่มย่อย ได้ลงมือปฏิบัติมีผลงานเป็นรูปธรรม

มีการประเมินผลและสะท้อนผลงานร่วมกัน ได้รับความสำเร็จในการเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ไม่ควรกำหนดเนื้อหามากเกินไป กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย วัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย

1.2 ด้านผู้เรียนครูต้องให้การส่งเสริมและสนับสนุนอย่างต่อเนื่องให้เวลาผู้เรียนในการพัฒนาจิตสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพและด้านจิตวิทยาให้เอื้อต่อพัฒนาการคิดของผู้เรียน[7] 3) ผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดวิเคราะห์ของ Bloom ช่วยให้นักเรียนคิดอย่างมีทิศทาง ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ว่าการคิดวิเคราะห์มีวิธีการคิดที่ต้องวิเคราะห์ความสำคัญ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ และวิเคราะห์หลักการ และเนื่องจากการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะอย่างหนึ่ง ครูจะต้องจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ โดยใช้กระบวนการสอนที่หลากหลาย รวมทั้งวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย

2.2 ในการทำวิจัยควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยของ Bloom บูรณาการร่วมกับรูปแบบการสอนอื่น ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการคิดลักษณะอื่น ๆ เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] Ministry of Education.(2009). Core Curriculum for Basic Education B.E. 2551. Bangkok: Agricultural Cooperative Federation of Thailand, Limited Printing House. Thai.
- [2] Sripuwong, K. (2008). The Effect of Learning Activities through Analytical Thinking Process on Pratom Suksa VI Students' Achievement in Thai Language Strand. A Thesis for Master of Education in Curriculum and Instruction, Graduate School, Khon Kaen University. Thai.
- [3] Sutthirat, C. (2010). Questioning Techniques for Thinking Development. Nonthaburi: Sahamitr Printing & Publishing. Thai.
- [4] Khemmani, T., et al. (1997). Science Teaching. Bangkok:Chulalongkorn University. Thai. [5] Khemmani, T., et al. (2001). Science of Thinking. Bangkok: The Master Group Management. Thai.
- [6] Saowalak, S.(2008) Organizing Learning Activities Based on Bloom's Taxonomy with the Use of Nakhon Si Thammarat Folk Tales as Learning Media to Develop Analytical Thinking Ability of Mathayom Suksa I Students at Mueang Nakhon Si Thammarat School. A Thesis for Master of Education in Curriculum and Instruction, Sukhothai Thammathirat Open University. Thai.
- [7] Khemmani, T., (2011). Analysis, Synthesis, Creative and Critical Thinking Skills: Integration in Teaching-Learning Plan. Thai.